

1. Gümrük Birliği Anlaşmasının Güncellenmesi:

Gümrük Birliği ile ilgili gündemdeki konuların birçoğunun mevcut Gümrük Birliği'nin asimetrik yapısından kaynaklandığı ve bu durumun düzeltilmesi için Gümrük Birliği'nin güncellenme zorunluluğu öncelikli gündem maddesi olmaya devam etmelidir. Bu bakımdan, Gümrük Birliği güncellemesinin Türkiye'ye olduğu kadar, AB tarafına da sağlayacağı faydalar ve ikili ticaretin büyümesine yapacağı katkıların ön plana çıkarılması önemli olacaktır.

2. AB tarafından yürütülen STA Müzakereleri ve Ülkemizin STA Uyumu:

AB ile aramızdaki Gümrük Birliği'nin gereği olarak, AB'nin küresel ekonomiye entegrasyonuna büyük katkı sağlayan STA'lara Türkiye'nin de bir an önce taraf olması büyük önem arz etmektedir. Türkiye, AB'nin üçüncü ülkelerle yürüttüğü STA müzakerelerine ve imzalanan STA'ların karar alma mekanizmalarına dahil değildir. Bu nedenle, sektör kuruluşlarımız AB'nin STA imzaladığı ancak ülkemizle STA imzalamaktan imtina eden ülkelerle yapılan ticarete haksız durumlar gündeme gelebilmektedir. Ülkemizin beklenti ve hassasiyetlerinin dikkate alınması ve taraflar arasında istişare mekanizmalarının etkin bir şekilde işletilmesi hususunun yapılacak toplantıda vurgulanması önem arz etmektedir.

Bu konunun olumsuz sonuçlarından biriyle BREXIT müzakereleri sırasında karşılaşılmıştır. BREXIT müzakerelerinde Türkiye'nin Birleşik Krallık/AB müzakerelerine katılmasına izin verilmediği gibi, taraflar arasındaki anlaşma olgunlaşıp imzalanmadan önce Birleşik Krallık ile bir STA imzalamasına da izin verilmemiştir.

Bu nedenle, Türkiye- Birleşik Krallık STA'sı kapsamında yapılabilecek güncellemelerde yararlanmak üzere AB-BK müzakere ve STA güncelleme görüşmeleri konusunda ülkemizle düzenli bilgi paylaşımı ve koordinasyon sağlanması gerekliliği GBOK gündemine taşınmalıdır.

3. Menşe Konuları: Menşe ile ilgili önem arz eden konular 4 başlıkta aşağıda listelenmektedir.

- i. **AB ile Türkiye Arasında 1/95 OKK Kapsamındaki Ticarete Gümrük Vergilerinin Geri Ödenmesi:** 1/95 kapsamında Türkiye ile AB arasındaki ticarete geri ödeme yasağına ilişkin bazı değişikliklerin yapılması (veya geri ödeme yasağının kaldırılması) ihtiyacı,
- ii. **AB ile Türkiye Arasında 1/95 OKK Kapsamındaki Ticarete Tam Kümülyasyon:** Türkiye'ye GB'de tam kümülyasyon imkanı sağlanması,
- iii. **AB ve Türkiye'nin Mevcut ve Gelecekteki STA'larında İkili Kümülyasyonun Gümrük Birliğinin Gümrük Bölgesini Kapsayacak Şekilde Genişletilmesi:** Türkiye ve AB'nin ikili STA'larında aynı menşe kurallarına sahip olduğu, bu kapsamda STA ülkelerine ihraç ederken Türkiye'nin de AB ile kümülyasyon yapabilme imkanına sahip olması.

Hali hazırda AB ve Türkiye'nin üçüncü ülkelerle yaptıkları ikili STA'larda Türkiye'deki bir üretici STA ülkesine ihraç edeceği nihai bir üründe Gümrük Birliği ülkelerinden kullandığı girdileri menşe kümülyasyonuna dahil edemezken, AB'deki bir üretici, diğer herhangi bir AB üyesi ülkesinden kullanacağı girdileri menşe kümülyasyonuna dahil edebilmektedir. Bu durum ikili STA ülkelerine yapılan ihracatta Türkiye'deki üreticileri, AB'deki rakip üreticiler karşısından ciddi bir şekilde dezavantajlı konuma düşürmektedir.

Televizyon alıcıları başta olmak üzere birçok ihraç sanayi ürünümüz STA'ların sağladığı olanaklardan yararlanamamaktadır. Mevcut ve bundan sonra yapılacak olan STA'larda menşe kurallarının daha esnek olarak tasarlanması büyük önem taşımaktadır. Bunun bir örneği Birleşik Krallık'ın AB ve Türkiye ile yaptığı STA'da verilmiştir. Bu örnekler de göz önünde bulundurularak, ikili kümülasyonun yanı sıra tam kümülasyon konusu tekraren dile getirilmelidir.

AB-Birleşik Krallık STA'sındaki İkili Kümülyasyon Yapısı

Önümüzdeki dönemde ülkemizin tedarik sanayinin rekabetçiliğini etkileyebilecek kritik bir husus ise AB-Birleşik Krallık arasındaki Anlaşmanın halihazırda ikili kümülasyona izin veren yapısıdır. Mevcut durumda ilgili Anlaşma kapsamında AB'de veya Birleşik Krallık'ta üretilen bir malın tercihli tarifeden yararlanabilmesi için, hesaplamada sadece Birleşik Krallık ve AB menşeli mallar dikkate alınmaktadır. Ülkemizin, Gümrük Birliği'nde olması ve AB ve Birleşik Krallık nezdinde yoğun dış ticaret hacmi ve bağlantılı tedarik zincirleri dikkate alındığında bu durum önümüzdeki süreçte ihracatımız açısından risk taşımaktadır.

AB Gümrük Birliği'nin bir parçası olan Türk sanayii AB ve Birleşik Krallık değer zincirlerine önemli bir tedarikçi olarak yüksek düzeyde entegre olmuştur. Örneğin; beyaz eşya ve otomotiv sektöründe, Türkiye'nin AB'deki üreticilere parça ve bileşen sağlayan güçlü bir tedarikçi ağı bulunmaktadır. Önlem alınmaz ise ikili kümülasyon mevcut yapısı gelecekte Türk tedarik sanayinin rekabeti açısından dezavantaj oluşturacaktır. Bu durumun, Gümrük Birliği'nin güncellenmesi kapsamında öncelikle ele alınacak konular arasında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kısaca, Birleşik Krallığa nihai ürün ihraç eden üreticilerimizin hem de Birleşik Krallığa ihracat yapan AB üreticilerine mal tedarik eden yan sanayilerimizin dezavantajlı durumunu ortadan kaldırmak için AB'nin BK ile gerçekleştirdiği Anlaşma kapsamında bir Gümrük Birliği üyesi olarak ülkemiz menşeli ürünlerinin de çapraz kümülasyonuna imkân verecek şekilde güncellenmesinin kritik önemi vurgulanmalıdır.

- iv. **PAAMK Revize Bölgesel Konvansiyon** : Ülkemizin taraf olduğu Pan-Avrupa-Akdeniz sistemi (PAAMK) altındaki STA'lar birçok üründe ihracatımızın artırılması açısından önemli avantajlar sağlamakla birlikte, STA kapsamındaki tercihli menşe kurallarının katı oluşundan dolayı, Türkiye, televizyon alıcıları başta olmak üzere birçok ihraç sanayi ürününde STA'ların sağladığı olanaklardan yararlanamamaktadır. Revize Bölgesel Konvansiyon çerçevesinde uygulanan tercihli menşe kuralı Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Avrupa ve Akdeniz etrafındaki ülkelerle yaptıkları STA'larda sisteme dahil ülkelere yüksek oranda girdi kullanılmasını gerektirmektedir. Örneğin televizyon üretiminde kullanılan görüntü elemanı CELL'in girdi maliyeti yüksektir ve başta Çin olmak üzere üçüncü ülkelere ithal edilmesi zorunluluğu vardır. Bu bakımdan, mevcut ve bundan sonra yapılacak olan STA'larda menşe kurallarının daha esnek olarak tanımlanması büyük önem taşımaktadır. Bunun bir örneği Birleşik Krallık'ın AB ve Türkiye ile yaptığı STA'da verilmiştir. Bu örnekler de göz önünde bulundurularak, menşe kurallarının revizyonu gündeme getirilmelidir.

Ayrıca, Revize Bölgesel Konvansiyon çerçevesinde "**Geri Ödemenin veya Muafiyetin Yasaklanması Kuralının (No Drawback Rule)**" kaldırılmasının, böylece menşeli olmayan girdilerin gümrük vergilerinin geri ödenmesine veya bunlardan muafiyete izin verilmesinin talep edilmelidir.

- 4. Türkiye'nin AB Danışma ve Karar Alma Mekanizmalarına Katılımı:** 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'na göre, Komisyon'un ihtisas komite toplantılarına Türkiye'nin de aktif gözlemci sıfatıyla uzman göndermesi gerekmekte iken, uzun bir süreden beri bu kural uygulanmamakta; teknik komite toplantılarına Türk uzmanlar davet edilmemektedir. Gümrük Birliği'nin bir gereği olarak AB ile Türkiye'nin üçüncü ülkelere karşı ortak ticaret politikası uygulaması gerektiğinden, anılan taslak mevzuat hazırlık çalışmalarına Türk

uzmanların da katılarak Türk sanayinin görüşlerini ve endişelerini dile getirmesi son derece önem arz etmektedir. Bu bakımdan Türk uzmanlarının Ticaret Politikası Komitesi de dahil olmak üzere tüm ilgili tüm komitelere katılımının önemi bir kez daha vurgulanmalıdır.

5. **Avrupa Yeşil Mutabakatı:** AB'nin yeni büyüme stratejisi olarak duyurduğu yeşil mutabakat ve yeni ticaret politikası yaklaşımının Paris Anlaşmasına uyumu ve sürdürülebilirliği odağa aldığı bilinmekte olup, gerçekleştirdiği yeni nesil STA'lar da bu iki başlığı barındırmaktadır.

Adil ve kapsayıcı bir dönüşüm için, yeşil dönüşüme yönelik finansman planlarının tasarımında Gümrük Birliği'ndeki kilit ticaret ortakları ve birbirine bağlı değer zincirleri öncelikli olarak dikkate alınmalıdır. Bu son derece entegre ikili ilişkiler ve değer zincirleri sayesinde, Türkiye'deki birçok kurumsal özel sektör şirketi doğrudan AB'nin çevre normlarını ve standartlarını takip etmektedir.

Bilindiği üzere; AB, halihazırda mevzuat düzenlemeleri devam etmekte olan Sınırdaki Karbon Mekanizması Taslak Regülasyonu kapsamında AB Emisyon Ticaret Sistemine (ETS'ne) tam olarak entegre olan üçüncü ülkelerin ilgili mekanizmadan muafiyetinin sağlanması konusunu değerlendirmektedir. Bu kapsamda, ülkelerin AB-ETS mekanizmasına paralel olarak yerel mevzuat çerçevelerinde ve emisyon izleme altyapılarında gerekli düzenlemeleri yapmalarını sağlamak için bir an önce adil ve şeffaf bir değerlendirme kriter setinin sunulması son derece önemlidir. Halihazırda Türkiye'de ulusal bir ETS mekanizması kurulmasına yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Çifte vergilendirmeyi önlemek için AB ile Türkiye arasında bu konuda etkin bir teknik ve diplomatik istişare sürecinin devletimiz tarafından yürütüleceğine inanıyoruz.

Ayrıca döngüsel ekonomi, enerji verimliliği gibi alanlarda Türkiye'de de yatırım yapabilmek için AB fonlarına erişim, ortak projeler için teşvik mekanizmalarının oluşturulması önemli görülmektedir.

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Sınırdaki Karbon Düzenlemesi gibi konular Gümrük Birliğini doğrudan etkileyecek olduğundan, bu konuda AB ile Türkiye arasında düzenli bir iş birliği platformunun tesis edilmesi konusu değerlendirilmelidir.

- a. AB'nin yakın zamanda ortaya koyduğu **net-sıfır sanayi planı** kapsamında da net-sıfır teknolojilerin üretim kapasiteleri arttırılarak AB ihtiyacının en az %40'ının birlik içerisinde üretilmesi hedefi duyurulmuştur. Yasa tasarısı kapsamında, güneş ve rüzgâr enerji sistemleri, batarya ve depolama sistemleri, ısı pompası, elektrolizör ve yakıt hücreleri, biyogaz ve biyometan, karbon yakalama ve depolama sistemleri ile şebeke teknolojileri stratejik olarak belirlendi. Bu öncelikli net-sıfır teknolojilerin üretimi ve geliştirilmesi için Komisyon Birlik seviyesindeki teşviklere ek olarak (REPowerEU, InvestEU, Innovation Fund, European Sovereignty Fund) ihtiyaç duyulan finansal kaynakların üye devletler için serbest bırakılmasını planlıyor.

Bununla beraber, tasarıda kamu alımları kapsamında, üçüncü ülke menşeli ürünlerin oranının ihaleyi oluşturan ürünlerin toplam bedelinin %50'sini aşması durumunda reddedilebileceğine dikkat çekiliyor.

Bu açıdan ülkemiz menşeli ürünlerin üçüncü ülke menşeli ürün statüsünde olmaması adına Ticaret Bakanlığımız nezdinde diplomatik istişarelerin yürütülmesi son derece kritiktir. Yasa tasarısı, Birlik ve üçüncü ülkeler arasındaki net-sıfır değer zinciri boyunca iş birliğinin arttırılmasına da dikkat çekmekte ve üçüncü bir ülke ile Birlik arasında mevcut iş birliği anlaşmaları olup olmadığının ön planda tutulacağı bilgisinin altını çizmektedir. AB, son dönemde Güney Kore başta olmak üzere çeşitli ülkelerle modern serbest ticaret anlaşmaları gerçekleştirmiştir. Bu noktada, ülkemiz açısından değerlendirildiğinde Gümrük Birliği'nin güncellenmesinin önemi son derece kritiktir.

- b. **CBAM:** 16 Mayıs 2023 tarihinde yayınlanan CBAM Regülasyonu kapsamında, 1 Ekim 2023 tarihi itibarıyla 2025 yılının sonuna kadar raporlama süreçlerini kapsayacak bir geçiş dönemi öngörülmüyor. Raporlama sürecine yönelik uygulama yönetmeliği taslağı görüşe açılmakla birlikte, halen tedarik zincirlerini etkileyebilecek nitelikte birçok belirsiz hususlar bulunuyor. İlk etapta kapsamdaki sektörler için 2023'ün 4. çeyreğindeki ithalatlara ilişkin gerekli verilerin 31 Ocak 2024 yılına kadar bildirilmesi gerekecektir. Sınırlı süre dikkate alındığında adil bir uygulama mekanizmasının tesisi için AB ile Türkiye arasında bu konuda etkin bir teknik ve diplomatik istişare sürecini yürütülmesi son derece kritiktir. Buna ek olarak, detayları net olmamakla birlikte CBAM Regülasyonu kapsamında karbon fiyatlandırma mekanizmasını AB ETS'si ile entegre edilen üçüncü ülkelerin ilgili mekanizmadan muafiyetinin sağlanabileceği hükmü bulunmaktadır. Bu kapsamda, ülkelerin AB-ETS mekanizmasına paralel olarak yerel mevzuat çerçevelerinde ve emisyon izleme altyapılarında gerekli düzenlemeleri yapmalarını sağlamak için bir an önce adil ve şeffaf bir değerlendirme kriter setinin sunulması son derece önemlidir. Halihazırda Türkiye'de ulusal bir ETS mekanizması kurulmasına yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Çifte vergilendirmeyi önlemek için AB ile Türkiye arasında bu konuda etkin bir teknik ve diplomatik istişare süreci kritik olacaktır. Sürecin ilerleyen aşamalarında akreditasyon sürecinin yönetilmesi de kritik olacaktır. Ülkemizde de yeterli sayıda akredite kuruluş temin etmek için akreditasyon şartları ve süreci ikili temaslarda ayrıntılı olarak ele alınmalıdır.

6. Avrupa Enerji Etiketleme Ürün Veri Tabanı (EPREL) ile İlgili Sorunlar

1 Ocak 2019'tan beri, tedarikçilerin (üreticiler, ithalatçılar veya yetkili temsilciler), enerji etiketi gerektiren cihazlarını Avrupa pazarında satmadan önce Avrupa Enerji Etiketleme Ürün Veri tabanına (EPREL) kaydettirmeleri gerekmektedir. Türkiye, Avrupa Birliği Komisyonu ile resmi olarak temasa geçmiş ve ülkemizin de EPREL veri tabanına dahil edilmesini talep etmiştir.

Bu noktada şimdiye kadar önemli temaslara ve görüşmelere temin edilmiş olmakla birlikte gelinen noktada ülkemizde ticari sınırlara ilişkin mevzuatın AB'den ayrışması bir ticaret engeli olarak karşımıza çıkmıştır. Ticari sınırlara ilişkin mevzuatın güncellenerek AB ile uyumlu hale getirilmesi ve AB ile ikili temaslara sürdürülmesi kritik önemdedir.

Birbiriyle bağlantılı değer zincirleri dikkate alındığında, AB Gümrük Birliği kapsamında Türkiye'nin benzersiz konumunun değerlendirilmesi ve üçüncü bir ülke olarak görülmemesi gerektiğine inanıyoruz. Ayrıca, Gümrük Birliği anlaşmasına göre, ilgili düzenlemelere konu ürünlerin (elektrik-elektronik, beyaz eşya) teknik düzenlemelerinde halihazırda bir uyum söz konusudur.

AB ile Türkiye arasındaki Gümrük Birliği kapsamında malların serbest dolaşımının sürdürülebilmesi için mevzuatın ana unsuru olan ve AB genelinde enerji verimli ürünlerin tescil edildiği EPREL veri tabanına ülkemizin de dahil edilmesi kaçınılmaz görülmektedir. Bu durum hem tedarikçilerin ürünleri kayıt altına almaları için sistematik yapıdan faydalanmasına hem de piyasa gözetim ve denetim ekiplerinin daha etkin denetimler yapmasına katkı sağlayacaktır.

Türkiye'nin ilgili AB mevzuatına uyum sağlaması ile birlikte EPREL veri tabanına dahil olmasının Gümrük Birliği'ne uygun tek seçenek olduğu; Komisyon'un daha önce kendi veri tabanımızı kurmamıza yönelik önerisinin hem AB'deki hem de Türkiye'deki ekonomik operatörler için ikilik yaratacağı ve malların serbest dolaşımını sekteye uğratacağı hususu ön plana çıkarılmalıdır.

7. Türkiye'nin GDPR Uyumlu Ülke Olması

Ürün, sistem ve hizmetlerin giderek dijital ve bağlantılı özellik kazanması ihraç ürünler açısından veri transferini zaruri hale getirmekte olup, ülkemizin en önemli ihracat pazarımız olan AB nezdinde Genel Veri Koruması Tüzüğü (GDPR) kapsamında güvenli kabul edilmesi son derece önemlidir. Bu kapsamda ülkemizde mevzuat uyumunun ivedilikle sağlanması ve güvenli ülke olma sürecinin başlatılması için en kısa sürede AB nezdinde resmi başvuru yapılması kritik görülmektedir.

Bildiğimiz kadarıyla GDPR uyumlu ülke olmak tercihi Türkiye'nin olup gereklerini yerine getirdiğimiz taktirde AB tarafının bu konuda bir engel çıkartmayacağı düşünülmektedir. Gündeme ilave edilme önerimizin nedeni sürecin başlatılması yönündeki isteğimizin (elbette kamu yönetimi olarak bu talebi yerinde buluyorsanız) bu toplantıda dile getirilmesidir.

- 8. Ticaret Önlemleri:** Gümrük Birliği çerçevesinde serbest dolaşımda olan mallar için AB ile Türkiye arasında anti-damping gibi koruma önlemleri mekanizmasının tümden kaldırılması konusunda Türkiye'nin ısrarcı olması gerektiği değerlendirilmektedir.
- 9. Avrupa Birliği Gümrük koduna uyum amacıyla Ticaret Bakanlığı'nca hazırlanan Gümrük Kanunu Değişiklik Taslağı:** Avrupa Birliği'nin yeni gümrük koduna uygun olarak hazırlanan ve iki yılı aşkın bir süreden beri tamamlanmış olmakla birlikte, AB ile gümrük birliğinin güncellenmesi için masaya oturulmadığından taslağın TBMM'ne gönderilmediği hususuna toplantı sırasında vurgu yapılması gerektiği düşünülmektedir. Gümrük Birliğinin güncellenmesine dair taraflar arasında görüşmelere başlandığında, bu metnin yasalaşma sürecinin hızlanacağı belirtilmelidir.
- 10. Sınır kapılarında araçlarımızın bekletilmesi:** Genel olarak tüm ihraç ürünlerimizde Bulgaristan ve Yunanistan sınır kapılarında araçlar bekletilmekte ve Avrupa'ya ihracatımız olumsuz etkilenmektedir. Beklemelerden Türk ihracatçısı kadar AB ithalatçılarının ve son tahlilde AB tüketicilerinin de olumsuz etkilendiği hususuna vurgu yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Taraflar arasında artan dış ticaret hacmine ve yoğun araç trafiğine karşın halen hizmet veren gümrük kapıları yetersiz kalmaktadır. Orta vadede ülkemiz ile AB arasında modern gümrük kapıları inşası ve hatta bu kapıların iş süreçlerini hızlandıracak şekilde ortak kapı modeliyle çalıştırılması değerlendirilmelidir.

- 11. Karayolu Geçiş İzinleri:** AB'ye karayoluyla araç geçiş izinlerinde sorunlar devam etmektedir. Son dönemde özellikle İtalya'da geçiş belgesi konusundaki sıkıntılar artmıştır.

Türkiye'nin, karayolu taşımacılığındaki tüm kotaların, geçiş ücretlerinin ve diğer kısıtlayıcı uygulamaların kaldırılması yoluyla karayolu taşımacılığının tamamen serbestleştirilmesini hedeflemeye devam etmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Macaristan'daki yol geçiş ücretinin eş etkili bir vergi gibi etki yarattığı yönünde AB Adalet Divanı'nın Türk nakliyecisi lehine verdiği kararın tekraren vurgulanarak, AB'nin Türk nakliyecilerine yarattığı teknik bariyerlerin ve kotaların kaldırılması yönünde ısrarcı olunmaya devam edilmelidir.

- 12. Yetkilendirilmiş Yükümlülerin Karşılıklı Tanınması:** AB ile karşılıklı tanıma anlaşmalarının yapılması, Ülkemiz dış ticaret firmaları AB ile daha hızlı, daha kolay ve güvenilir ticaret yapabilecektir. Keza Türkiye'de yerleşik firmaları uluslararası piyasalarda ticaret ortağı olarak daha çok tercih edilmesine de katkı sağlayabilecektir. YYS'lerin karşılıklı tanınması yönündeki talebimiz güçlü bir şekilde vurgulanarak AB yetkilileri ikna edilmeye çalışılmalıdır.

- 13. Vize Uygulamaları:** Gümrük Birliği kapsamında olan Türkiye'ye vize uygulamasının Gümrük Birliği'nin ruhuna aykırı olduğu tekraren vurgulanarak, özellikle iş insanlarımızın Schengen bölgesine giriş için vize

alma zorunluluğu kaldırılması gerektiği belirtilmeli ve AB ülkelerinin iş insanlarımıza vize verme konusunda birçok gerekçeyle daha isteksiz davrandığı dile getirilmelidir.

14. A.TR Belgelerinin Elektronik Kabulü: Türkiye ile AB arasında kullanılan A.TR Dolaşım Belgelerinin elektronik kabulünün yanı sıra AB'nin Pan-Avrupa Akdeniz Bölgesel Konvansiyonu ülkeleriyle dijital menşе şahadetnamelerinin değişimine ilişkin dijital bir platform kurma girişiminin önemi vurgulanmalıdır.

15. Belgelendirme ve Test Gereklilikleri (TAREKS;) AB'de serbest dolaşıma girmiş eşyaların Türkiye'ye ithalatında dış ticarete risk esaslı kontrol sistemi (TAREKS) aracılığı ile risk analizine göre denetime yönlendirilen eşyaların sevkiyat bazındaki oranı yüksektir. Ticaretin kolaylaştırılması noktasında AB'de serbest dolaşımda olan eşyaların TAREKS'deki risk analizlerinin daha esnek olması ve denetim oranının düşürülmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu yönüyle Bakanlığımız nezdinde ilgili iç süreçlerin gözden geçirilmesini arz etmekteyiz.

16. Uygulamada yaşanan sorunlarının çözümü için ilave iş birliği mekanizmalarının geliştirilmesi: Taraflar arasında gümrük birliğinin sağlıklı bir şekilde işletilmesi ve uygulamalarda anlayış birliği için sektör temsilcilerinin de katılımıyla twinning/eğitim/workshop/ziyaret programları organize edilmesi. (Not: Uzun zamandır twinning programı yapılmıyor)